

LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK GÜDÜLENME DÜZEYLERİ, ARAŞTIRMA KAYGILARI VE TUTUMLARI İLE ARAŞTIRMA YETERLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU

Adnan Menderes Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
sedasaracal@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, lisansüstü eğitim alan öğrencilerin araştırma yeterliklerinin; akademik güdülenme düzeyleri, bilimsel araştırmaya yönelik kaygıları ve tutumları ile olan ilişkisini belirlemektir. Araştırmanın örneklemini Adnan Menderes ve Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler ve Fen Bilimleri Enstitüsü öğrencileri ile Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü öğrencileri (N=318) oluşturmaktadır. Araştırmada “Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeği”, “Araştırma Yeterlikleri Ölçeği”, “Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği” ve “Akademik Güdülenme Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma verilerine tek yönlü varyans analizi, t–testi, Scheffe ve Dunnett’s C testleri uygulanmış, Pearson korelasyon katsayıları hesaplanmış, regresyon analizi yapılmıştır. Katılımcıların akademik güdülenme düzeyleri “yeterli”, araştırma kaygısı “düşük” ve araştırmaya yönelik tutumları ise “olumlu” düzeydedir. Araştırma yeterliği ile araştırmaya yönelik tutum, araştırma kaygısı, akademik güdülenme ve deneyim arasında anlamlı ilişkiler vardır. Ayrıca araştırma yeterliğini etkileyen değişkenlerin araştırmaya yönelik tutum, araştırma deneyimi ile akademik güdülenme olduğu saptanmıştır ve araştırma yeterliğindeki değişkenliğin beşte birini açıklamaktadır. Sonuç olarak lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin araştırma yeterlik düzeyinin “oldukça yeterli” olduğu söylenebilir.

Anahtar Sözcükler: Araştırma yeterliği, Akademik güdülenme, Araştırma kaygısı, Araştırmaya yönelik tutum, Lisansüstü öğrenci.

THE RELATIONSHIP BETWEEN POST GRADUATE STUDENTS' ACADEMIC MOTIVATION LEVEL, RESEARCH ANXIETY AND ATTITUDES WITH THEIR RESEARCH COMPETENCE

ABSTRACT

The aim of this research is to determine the relationship of the students’ research efficacy receiving post graduate education with academic motivation levels, anxiety and attitudes towards scientific research. The sample of the research is Adnan Menderes and Pamukkale University students at institute of science and social sciences and also Dokuz Eylül University institute of education science students (N=318). In research, “Anxiety Scale towards Research” and “Research Efficacy Scale” and “Attitude Scale towards Research” and “Academic Motivation Scale” were used. Data were calculated by one way ANOVA, t, Scheffe and Dunnett’s C tests, then correlation coefficients were measured and also regression analysis. Applicants’ academic motivation levels are “sufficient”, research anxiety is “low”, attitudes towards research are “positive” level. There are significance relationships between research efficacy and attitude towards research, research anxiety, academic motivation and experience. It was revealed that the variables affecting research efficacy are attitude towards research, research experience and academic motivation. And also they account for one fifth of the variance in research efficacy. As a result, it can be said that students’ research efficacy levels receiving postgraduate education are notable sufficient.

Key Words: Research Efficacy, Academic Motivation, Research Anxiety, Attitude towards Research, Postgraduate Students.

GİRİŞ

Bilim ve eğitim birbirini bütünleyen temel olgulardır. Bu iki temel olgunun kaynaştığı noktada ise üniversiteler yer almaktadır. Üniversitelerin temel işlevleri, Anayasa ve yasalarda da belirtildiği gibi, eğitim-öğretim ve araştırma yapmaktır. Bu bağlamda, bilimsel, teknolojik ve toplumsal gelişmelere katkı sağlamak üniversitelerin öncelikli görev ve sorumlulukları arasındadır. Ne var ki, Türk Eğitim Sisteminin ilgili yasa ve yönetmelikleri ile öğretim programlarında okulların ve bireylerin araştırmacı özellikleri vurgulanmasına ve araştırmacı bireylerin yetiştirilmesi hedeflenmesine rağmen, araştırma eğitimi ne içerik ne yöntem ne de düzey yönünden yeterli görünmektedir.

Araştırma yalnızca yüksek eğitimin özellikle lisansüstü eğitimin temel işlevleri arasında sayılmaktadır (Karasar, 1995b). Bu bağlamda düşünüldüğünde; araştırma kültürünün öğrencilere kazandırılmasının bir eğitim sorunu olduğu dikkat çekmektedir. Araştırma eğitimi; araştırma yapabilmek veya yapılan araştırmalardan etkin bir şekilde yararlanabilmek için gerekli bilgi ve beceri ile bilimsel tutum ve davranışların kazandırılmasını amaçlayan bir eğitim olarak betimlenebildiği gibi, bireylere bilimsel tutum ve davranışları, araştırma alanına ilişkin yeterlikleri kazandırarak bireyde ve toplumda araştırma bilinci oluşturmayı amaçlayan bir eğitim olarak da ifade edilebilir (Saracaloğlu, Varol ve Ercan, 2005). Araştırma eğitiminin temelinde, bilimsel yöntem ve onun gerektirdiği tüm teknik bilgi, beceri ve tutumları bilip sergileme, bilimsel ve toplumsal yaşamdaki yerini kavrama bulunmaktadır (Karasar, 1995a; 1995b). Buna göre söz konusu eğitimin hedefi, araştırmacı tutum ve davranışlarına sahip bireyler yetiştirmektir.

Yetiştirilmesi hedeflenen bu bireylere ilişkin bir diğer nokta ise araştırma yeterliğidir. Araştırma yeterliği, araştırma teknikleri, istatistik, ölçme-değerlendirme ve bilgisayar bilgi alanlarının bir bileşeni olarak ifade edilmektedir (Köklü, 1992; Büyüköztürk ve Köklü, 1999). Yapılan çalışmalar araştırma eğitimindeki eksiklerin ve yetersizliklerin ciddi boyutlarda devam ettiğini ortaya koymaktadır (Saracaloğlu, 2005; Saracaloğlu, Varol ve Ercan, 2005; Büyüköztürk ve Köklü, 1999; Güvenç, 1997; Karagül, 1996; Büyüköztürk, 1996; Karasar, 1995b). Bununla birlikte, Işıksoluğu'nun (1994) da belirttiği gibi, son yıllarda araştırma bilincini yerleştirmek ve araştırma

niteliklerini geliştirmek üzere önemli adımlar atılmış, araştırma yöntemleri konusunda yayınlar artmış ve araştırma ile ilgili dersler lisans ve lisansüstü düzeydeki eğitim programlarında yer almıştır. Özellikle yapılandırmacı yaklaşım temele alındığında; genç nesillere araştırma-inceleme, problem çözme ve eleştirel düşünme becerilerini kazandırmakla yükümlü olan öğretmenlerimizin öncelikle kendilerinin bu beceri ve yeterliklere sahip olmaları da büyük bir önem taşımaktadır. Nitekim yapılan kimi araştırmalarda araştırma etkinliklerine katılan (Bard ve diğerleri, 2000; Bennett, 1994; Newman, 1994; Cooke ve diğerleri, 1993; Green ve Kvidhal, 1990; Casanova ve Heisinger, 1988) ya da araştırma yöntemleri dersi alan lisansüstü öğrenci, öğretmen ve öğretmen adaylarının (Lei, 2008; Saracaloğlu, 2005; Saracaloğlu, Varol ve Ercan, 2005; Sanders, 2001; Bard ve diğerleri, 2000; Trimarco, 1997; Newman, 1994) araştırmaya yönelik tutum ve yaklaşımlarının daha olumlu bulunmuş olması, bu vargıyı güçlendirmektedir.

Lisansüstü öğrenciler araştırma yöntemleri derslerine yönelik yoğun bir kaygı hissetmelerine ve mümkün olduğunca bu tür dersleri almayı ertelemelerine rağmen (Sanders, 2001; Trimarco, 1997), bu derslerin etkililiğini inceleyen araştırmalar genellikle öğrencilerin araştırmaya ilişkin beklentilerini ve araştırma uygulamalarını olumlu etkilediğini ortaya koymaktadır. Genel olarak ele alındığında araştırma yöntemleri dersi, öğrencilere araştırma sürecini öğretmek, mesleklerine özgü araştırmaları yürütmek, onların anlama yeteneği ve güvenini artırmak amacıyla tasarlanmıştır (Unrau ve Beck, 2004). Tutumlar ise, araştırma yöntemlerinin öğretiminde kritik bir rol oynamaktadır. İstendik tutumlar öğrenmeye, bunun yanı sıra öğrenme de aynı olasılıkla istendik tutumlara neden olmaktadır (Neal, 1969; Akt: Lei, 2008).

Araştırma yöntemleri dersi almanın, öğretmenlerin sınıflarında daha çok araştırma yapmalarını sağladığına (Bard ve diğerleri, 2000; Green ve Kvidhal, 1990), araştırma öz-yeterlilik düzeylerini arttırdığına (Lei, 2008; Saracaloğlu, Varol ve Ercan, 2005; Unrau ve Beck, 2004), yüksek araştırma öz-yeterliliğine sahip olan bireylerin gelecekte araştırmalara katılma hususunda çok ilgili (Bard ve diğerleri, 2000; Bieschke, Bishop ve Garcia, 1996; Kahn and Scott, 1997) ve araştırma üretiminin yüksek olduğuna (Krebs, Smither ve Hurley, 1991; Phillips ve Russell, 1994) ve araştırma kaygılarının azaldığına (Lei, 2008; Unrau ve Beck, 2004) ilişkin araştırmalar yer

almaktadır. Lisans ve lisansüstü öğrenciler ile öğretmenlerin araştırmaya yönelik tutumlarını inceleyen çalışmalar, bir araştırma dışında (Knutson ve diğerleri, 1995), araştırma tutumlarının olumlu olduğunu ortaya koymaktadır (Saracaloğlu, 2005; Saracaloğlu, Varol ve Ercan, 2005; Deborah ve diğerleri, 2001; Zhang, 1996; Ravid ve Leon, 1995; Frierson ve diğerleri, 1994; Walker ve Cousins, 1994; Bennett, 1994; Cooke ve diğerleri, 1993; Beard ve Williams, 1992; Winans ve Madhavan, 1992). Lisansüstü eğitim yapma isteği (niyeti), tutumları olumlu etkilerken (Winans ve Madhavan, 1992), yüksek lisans öğrencilerinin araştırma tutumları lisans öğrencilerinden daha olumlu bulunmuştur (Köklü, 1994). Araştırma deneyimi ile araştırma tutumları arasında pozitif ilişki vardır ve araştırma deneyimi olan katılımcıların tutumları daha olumlu bulunmuştur (Saracaloğlu, Varol ve Ercan, 2005; Tavşancıl, 1995; Bennett, 1994; Walker ve Cousins, 1994; Winans ve Madhavan, 1992). Üniversite öğrencilerinin araştırma yeterliklerine sahip olma düzeyi ise yetersiz bulunmuştur (Büyüköztürk, 1996; Karagül, 1996; Karasar, 1984). Aynı şekilde yüksek lisans öğrencileri, doktora öğrencilerinden daha az araştırma yeterliğine sahiptir (Saracaloğlu, Varol ve Ercan, 2005; Büyüköztürk ve Köklü, 1999). Ayrıca Araştırma Yöntemleri (Saracaloğlu, Varol ve Ercan, 2005; Büyüköztürk, 1996; Piburn, 1992) ile İstatistik ve Ölçme-Değerlendirme (Saracaloğlu, Varol ve Ercan, 2005; Büyüköztürk, 1996) derslerini alan öğrencilerin araştırma yeterlikleri daha yüksek bulunmuştur.

Görüldüğü üzere, değişik üniversitelerdeki lisansüstü eğitim veren enstitülerde öğrenim gören öğrencilerin araştırma yeterliği ile ilgili sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu gereksinimden kaynaklanan eldeki araştırmanın üniversitelere, program geliştirme uzmanlarına, yöntem bilimcilere, lisansüstü eğitim yapan öğrencilere ve bu konuda araştırma yapan akademisyenlere katkı sağlayacağı umulmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı, lisansüstü eğitim öğrencilerinin akademik güdülenme düzeyleri, araştırma kaygıları, araştırmaya yönelik tutumları ile araştırma yeterlikleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu amacı çözümlmek için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Lisansüstü eğitim öğrencilerinin akademik güdülenme puanları; üniversitelere, enstitülere, cinsiyete, öğrenim durumuna, statülerine, araştırma deneyimi olup

olmadığına, Araştırma Yöntemleri, İstatistik ile Ölçme-Değerlendirme dersi alma ve branştan memnun olma durumuna göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

2. Lisansüstü eğitim öğrencilerinin araştırma kaygısı puanları; üniversitelere, enstitülere, cinsiyete, öğrenim durumlarına, statülerine, araştırma deneyimi olup olmadığına, Araştırma Yöntemleri, İstatistik ve Ölçme-Değerlendirme dersi alma durumuna göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

3. Lisansüstü eğitim öğrencilerinin araştırmaya yönelik tutum puanları; üniversitelere, enstitülere, cinsiyete, öğrenim durumlarına, statülerine, araştırma deneyimi olup olmadığına, Araştırma Yöntemleri, İstatistik ve Ölçme-Değerlendirme dersi alma durumuna göre anlamlı olarak değişmekte midir?

4. Lisansüstü eğitim öğrencilerinin araştırma yeterliği puanları; üniversitelere, enstitülere, cinsiyete, öğrenim durumlarına, statülerine, araştırma deneyimi olup olmadığına, Araştırma Yöntemleri, İstatistik ve Ölçme-Değerlendirme dersi alma durumuna göre değişmekte midir?

5. Araştırma yeterliğini araştırmaya ilişkin tutum, araştırmaya yönelik kaygı, akademik güdülenme değişkenleri ne düzeyde açıklamaktadır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Lisansüstü eğitim öğrencilerinin akademik güdülenme düzeyleri, araştırma kaygıları, araştırmaya yönelik tutumları ile araştırma yeterlikleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlayan bu araştırma ilişkiyel tarama modelinde desenlenmiştir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen varolan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2005, s.77).

Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini Ege Bölgesindeki Sosyal Bilimler, Fen Bilimleri ve Eğitim Bilimleri Enstitüleri oluşturmaktadır. Çalışma evrenini ise gelişmişlik düzeyi benzer nitelikte olan ve aynı yıl kurulan (1992) üniversiteler arasından Adnan Menderes ve Pamukkale Üniversitesi seçilmiştir. Eğitim Bilimleri Enstitüsü olarak, Ege Bölgesinde

tek olması nedeniyle de Dokuz Eylül Eğitim Bilimleri Enstitüsü çalışma evreninde yer almıştır. Araştırmanın örnekleminde Adnan Menderes ve Pamukkale Üniversitelerinin Sosyal Bilimler ve Fen Bilimleri Enstitüleri ile Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde öğrenim görmekte olan öğrencilerden gönüllü olanlar yer almıştır. Örneklemin üniversitelere ve cinsiyete göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Örnekleme Alınan Öğrencilerin Demografik Dağılımı

		Kız		Erkek		Toplam	
		n	%	n	%	n	%
Üniversite	Adnan Menderes Ü.	76	51.7	71	48.3	147	100.0
	Pamukkale Ü.	51	61.4	32	38.6	83	100.0
	Dokuz Eylül Ü.	92	54.8	76	45.2	168	100.0
	Toplam	219	55.0	179	45.0	398	100.0
Enstitü	Sosyal Bilimler	86	57.7	63	42.3	149	100.0
	Fen Bilimleri	59	50.9	57	49.1	116	100.0
	Eğitim Bilimleri	74	55.6	59	44.4	133	100.0
	Toplam	219	55.0	179	45.0	398	100.0
Eğitim Durumu	Yüksek Lisans	140	59.6	95	40.0	235	100.0
	Doktora	79	48.5	84	51.5	163	100.0
	Toplam	219	55.0	179	45.0	398	100.0
Araştırma Deneyimi	Deneyimli	189	56.4	146	43.6	335	100.0
	Deneyimsiz	30	47.6	33	52.4	63	100.0
	Toplam	219	55.0	179	45.0	398	100.0
Araştırma Yöntemleri	Dersi Alanlar	163	58.4	116	41.6	279	100.0
	Dersi Almayanlar	56	47.1	63	52.9	119	100.0
	Toplam	219	55.0	179	45.0	398	100.0
İstatistik	Dersi Alanlar	158	55.2	128	44.8	286	100.0
	Dersi Almayanlar	61	54.5	51	45.5	112	100.0
	Toplam	219	55.0	179	45.0	398	100.0
Ölçme ve Değerlendirme	Dersi Alanlar	172	60.4	113	39.6	285	100.0
	Dersi Almayanlar	47	41.6	66	58.4	113	100.0
	Toplam	219	55.0	179	45.0	398	100.0

Veriler ve Toplanması

Araştırmada lisansüstü öğrencilerin akademik güdülenme düzeylerini belirleyebilmek amacıyla Bozanoğlu (2004)’nun geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını gerçekleştirdiği “Akademik Güdülenme Ölçeği” kullanılmıştır. Bu ölçme aracı 5’li Likert ölçeği olup “kesinlikle uygun değil”, “uygun değil”, “kararsızım” “uygun” ve “kesinlikle uygun” seçeneklerinden oluşmakta ve sırasıyla 1-5 arasında puanlanmaktadır. Yalnızca 4. madde ters puanlanmaktadır. Söz konusu ölçeğin güvenilirlik katsayısı $\alpha=.86$ bulunmuş olup eldeki araştırmada $\alpha=.91$ olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 100 ve en düşük puan 20’dir.

Akademik Güdülenme Ölçeği'nden alınan puanların yüksek olması, akademik güdülenmenin olumlu olduğu anlamına gelmektedir.

Öğrencilerin araştırma kaygılarını belirlemek amacıyla güvenirlik katsayısı $\alpha=.87$ olan ve 12 maddeden oluşan 5'li Likert tipi "Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeği" (Büyüköztürk, 1997) kullanılmıştır. Araçta yer alan maddelere verilen yanıtlar, doğrudan kaygı durumunu yansıtan ifadelerde (n=7) "tamamen katılıyorum"dan "hiç katılmıyorum"a doğru 5'den 1'e sayısal değerler verilerek puanlanmıştır. Doğrudan kaygı durumunu yansıtmayan (n=5), tersine dönmüş ifadelerde ise, bu işlemin tersi yapılmıştır. Böylece ölçekten alınan yüksek puan yüksek kaygıyı, düşük puan düşük kaygıyı göstermektedir. Ölçekten en az 12, en yüksek 60 puan alınabilmektedir. Bu araştırmada, ölçeğin güvenirlik katsayısı $\alpha=.88$ olarak hesaplanmıştır.

Katılımcıların araştırmaya yönelik tutumlarını saptayabilmek için Köklü (1992) tarafından geliştirilen ve alfa güvenirlik katsayısı $\alpha=.86$ olan "Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği" (AYTÖ) uygulanmıştır. 23 maddeden oluşan tutum cümleleri *Tamamen Katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum ve Hiç Katılmıyorum* seçenekleri olan 5'li Likert tipi bir ölçektir. Ölçekte yer alan 23 maddenin 10 tanesi olumlu, 13'ü olumsuzdur. Olumlu maddeler 5'den 1'e, olumsuz maddeler ise 1'den 5'e puanlanmaktadır. Ölçekten en az 23, en fazla 115 puan alınabilmektedir. Yüksek puanlar, araştırmaya yönelik olumlu tutumu ifade etmektedir. Bu araştırmada ölçeğin güvenirlik katsayısı $\alpha=.91$ olarak hesaplanmıştır.

Katılımcıların araştırma yeterliğini saptayabilmek için Büyüköztürk tarafından geliştirilen ve 7 maddeden oluşan "Araştırma Yeterliği Ölçeği" verilmiştir. Ölçek, "hiç", "az", "orta", "oldukça" ve "tam" seçeneklerinden oluşmaktadır ve 1-5 arası puanlanmaktadır. Cronbach alfa güvenirlik katsayısı $\alpha=.89$ olan "Araştırma Yeterliği Ölçeği"nden en az 7, en fazla 35 puan alınabilmektedir. Eldeki araştırmada ölçeğin güvenirlik katsayısı $\alpha=.92$ olarak hesaplanmıştır.

Katılımcılara ilişkin bilgiler, 10 sorudan oluşan Kişisel Bilgi Formu ile elde edilmiştir. Ölçeklerden elde edilen aritmetik ortalamalar yorumlanırken seçeneklere verilen en düşük değer olan 1 ile en yüksek değer olan 5 arasındaki seri genişliği seçenek (düzey) sayısına bölünerek, 1.00-1.79 arasındaki ortalama değerlerin "yeterli değil", 1.80-2.59 arasında bulunanların "az yeterli", 2.60-3.39 arasındakilerin "orta düzeyde yeterli", 3.40-4.19 arasındakilerin "yeterli" ve 4.20-5.00 arasında yer alanların

ise “çok yeterli” derecesinde değer taşıdığı kabul edilmiştir. Araştırmaya yönelik kaygı için ise tersi yorumlanmıştır.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırmanın amaçları doğrultusunda frekans ve yüzde dökümleri alınmış, tek yönlü varyans analizi ve iki ortalama arasındaki farkın önemlilik testi (t-testi) kullanılmıştır. Varyans analizi sonucunda gruplar arası fark olduğunda, farkın hangi gruplar arasında olduğu Scheffe ve Dunnett’s C testleri ile belirlenmiştir.

Ayrıca akademik güdülenme, araştırma kaygısı, araştırmaya yönelik tutum puanları, araştırma deneyimi, yaş ve araştırma yeterliği arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla Pearson korelasyon katsayıları hesaplanmış ve çoklu regresyon analizi yapılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Lisansüstü Eğitim Öğrencilerinin Akademik Güdülenme Düzeyleri

Katılımcıların akademik güdülenme puanları çeşitli değişkenlere göre tek yönlü varyans analizi ve t-testi ile çözümlenmiş ve bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Lisansüstü Eğitim Alan Öğrencilerin Akademik Güdülenme Puanlarının Çeşitli Değişkenlere Göre Dağılımı

Üniversite	N	X	ss	sd	F	p
Adnan Menderes Üniversitesi (A.D.Ü)	114	82,9035	8,76838	315	3,561	,030*
Pamukkale Üniversitesi (P.A.Ü)	71	79,3099	9,78569			
Dokuz Eylül Üniversitesi (D.E.Ü.)	133	80,7368	9,42345			
Enstitü	N	X	ss	sd	F	p
Sosyal Bilimler	129	81,1783	9,76237	315	0,745	0,476
Fen Bilimleri	90	82,0778	8,34539			
Eğitim Bilimleri	99	80,4141	9,68800			
Cinsiyet	N	X	ss	sd	t	p
Kadın	176	81,0966	9,26849	316	-0,209	0,835
Erkek	142	81,3169	9,48636			
Öğrenim Durumu	N	X	ss	sd	t	p
Yüksek Lisans	189	81,1058	9,60382	316	-1,208	0,835
Doktora	129	81,3256	9,00622			

Tablo 2. Devam

Statü	N	X	ss	sd	F	p
Araştırma Görevlisi	105	81,2952	9,61862	313	2,088	0,082
35. Madde Kapsamında Araş. Gör.	32	85,3125	5,61931			
Öğr. Gör./ Okutman	55	81,1091	10,1136			
Üniversite Dışında Görevli	86	79,7907	9,64806			
Herhangi Bir İşte Çalışmayanlar	40	80,7750	8,72511			
Araştırma Deneyimi	N	X	ss	sd	t	p
Deneyimli	269	81,7509	9,14892	316	2,504	0,013 *
Deneyimsiz	49	78,1429	9,95197			
Araştırma Yöntemi Dersi	N	X	ss	sd	t	p
Dersi Alanlar	229	81,5022	9,14533	316	0,939	0,348
Dersi Almayanlar	89	80,4045	9,87389			
İstatistik Dersi	N	X	ss	sd	t	p
Dersi Alanlar	218	81,1697	9,41827	316	2,123	0,034
Dersi Almayanlar	100	81,2500	9,25331			
Ölçme Değerlendirme Dersi	N	X	ss	sd	t	p
Dersi Alanlar	285	81,2070	9,5601	316	-,071	0,943
Dersi Almayanlar	113	81,4248	9,1883			

Tablo 2'de de görüldüğü gibi, öğrencilerin akademik güdülenme puanlarının üniversitelere, araştırma deneyimi olma ve istatistik dersi alma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde farklılaştığı saptanmıştır. Buna karşın, enstitülere, cinsiyete, öğrenim durumuna, statüye, araştırma yöntemleri ve ölçme değerlendirme dersi alma durumuna göre ise anlamlı bir değişim oluşturmadığı belirlenmiştir.

Akademik güdülenme puanları üniversitelere göre tek yönlü varyans analizi ile incelendiğinde, istatistiksel açıdan anlamlı bir değişim gösterdiği [$F_{(2,315)}=3,561$; $p=0,030$] saptanmıştır. Grupların homojen olmaması nedeniyle değişimi yaratan grupları belirlemek amacıyla verilere Dunnett's C testi uygulanmış ve farklılığın Pamukkale ile Adnan Menderes Üniversiteleri arasında olduğu saptanmıştır. Buna göre, akademik güdülenme düzeyi en yüksek olan grup Adnan Menderes Üniversitesi'nde öğrenim gören gençlerdir. En düşük akademik güdülenme düzeyine, Pamukkale Üniversitesi öğrencileri sahiptir. Bu bulgu ışığında, Adnan Menderes Üniversitesi'nde öğrenim gören katılımcıların akademik güdülenmelerinin daha yüksek olduğu söylenebilir. Nitekim Saracaloğlu ve Kumral (2007) tarafından ADÜ ve PAÜ Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencileri üzerinde yapılan araştırma ile Saracaloğlu, Yenice ve Karasakaloğlu'nun (2007) lisansüstü öğrenciler üzerinde gerçekleştirdikleri çalışmada

da akademik güdülenme düzeyinin Adnan Menderes Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan lisansüstü öğrenciler lehine olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda, sözü edilen araştırma bulguları ile eldeki çalışma bulgusunun örtüştüğü söylenebilir.

Öğrencilerin akademik güdülenme puan ortalamaları araştırma deneyimi açısından istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bir değişim göstermektedir ve bu sonuç araştırma deneyimi olan gençler lehinedir. Başka bir anlatımla, araştırma deneyimi bulunan öğrencilerin akademik güdülenme düzeyleri daha yüksektir. Bu durumda, lisansüstü öğrencilerin araştırma deneyimi bulunmasının, onların akademik güdülenme düzeylerini olumlu etkilediği söylenebilir. Buna göre, lisansüstü eğitimde araştırma deneyiminin bulunması, gençlerin daha kolay araştırma yapmalarına yardımcı olabilecektir. Bu bağlamda, araştırma deneyimi olmasının gençlerin araştırma şevkini arttıracak dolayısıyla akademik güdülenmişlik düzeyini de yükselteceği düşünülebilir.

Lisansüstü öğrencilerin akademik güdülenme düzeyleri İstatistik dersini alma / almama durumuna göre irdelendiğinde, Tablo 2'den de anlaşılacağı gibi, bu dersi alan gençlerin güdülenmişlik düzeylerinin istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bir değişim oluşturduğu görülmektedir. Söz konusu değişim İstatistik dersini alan katılımcılar lehinedir. Bu durumda, öğrencilerin akademik güdülenme düzeyinin yükselmesinde İstatistik dersini almış olmanın olumlu katkı sağladığı düşünülebilir.

Eldeki araştırma bulguları Saracaloğlu, Yenice ve Karasakaloğlu'nun (2007) gerçekleştirdiği çalışmadaki enstitülere, cinsiyete, öğrenim düzeyine ve statüye göre değişmediği yönündeki bulgular ile örtüşmektedir. Aynı şekilde öğretmen adayları üzerinde gerçekleştirilen çalışmalarda (Saracaloğlu ve Kumral, 2007; Saracaloğlu, Kanmaz ve Kumral, 2008; Saracaloğlu, Karasakaloğlu ve Yenice, 2008) da cinsiyete göre farklılaşmadığı ortaya konulmuştur. Bu bağlamda söz konusu çalışmalar birbirini destekler niteliktedir. Bunun yanı sıra akademik güdülenme düzeyinin, enstitü, cinsiyet, öğrenim düzeyi ve statü değişkenleri ile bağlantılı olmadığı söylenebilir.

Lisansüstü öğrencilerin akademik güdülenme düzeylerinin “yeterli” düzeyde ($x=4.060$) olduğu görülmektedir. Bu sonuç, Saracaloğlu ve Kumral (2007), Saracaloğlu, Yenice ve Karasakaloğlu (2007), Saracaloğlu, Kanmaz ve Kumral (2008) ile Saracaloğlu, Karasakaloğlu ve Yenice (2008) tarafından yapılan çalışmalarda da akademik güdülenme düzeyleri benzer düzeyde bulunmuştur. Bununla birlikte

lisansüstü eğitim yapmakta olan gençlerin akademik güdülenmeleri daha yüksek düzeydedir.

Lisansüstü Eğitim Öğrencilerinin Araştırma Kaygısı Düzeyleri

Öğrencilerin araştırma kaygı puanları çeşitli değişkenlere göre tek yönlü varyans analizi ve t-testi ile incelenmiş ve bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Lisansüstü eğitim yapmakta olan gençlerin araştırma kaygısı üniversitelere, öğrenim durumuna ve statülerine göre farklılaşırken, enstitülere, cinsiyete, araştırma deneyimine, Araştırma Yöntemleri, İstatistik ve Ölçme-Değerlendirme dersleri alma durumuna göre değişmemektedir.

Tablo 3. Lisansüstü Eğitim Alan Öğrencilerin Araştırma Kaygısı Puanlarının Çeşitli Değişkenlere Göre Dağılımı

Üniversite	N	X	ss	sd	F	p
Adnan Menderes Üniversitesi (A.D.Ü)	114	22,6140	7,47563	315	18,249	0,000*
Pamukkale Üniversitesi (P.A.Ü)	71	26,0282	9,04113			
Dokuz Eylül Üniversitesi (D.E.Ü.)	133	30,7068	13,2241			
Enstitü	N	X	ss	sd	F	p
Sosyal Bilimler	129	26,1395	9,7682	315	0,356	0,701
Fen Bilimleri	90	27,0222	13,4005			
Eğitim Bilimleri	99	27,3333	10,5492			
Cinsiyet	N	X	ss	sd	t	p
Kadın	176	26,9261	11,1627	316	0,295	0,769
Erkek	142	26,5563	11,1001			
Öğretim Durumu	N	X	ss	sd	t	p
Yüksek Lisans	189	28,2063	11,6644	316	2,837	,005*
Doktora	129	24,6434	9,9364			
Statü	N	X	ss	sd	F	p
Araştırma Görevlisi	105	24,2571	8,51134	313	3,447	0,009*
35. madde kapsamında Araş. Gör.	32	24,3438	10,6729			
Öğr. Gör./ Okutman	55	27,2182	10,6418			
Üniversite dışında görevli	86	29,4419	12,6979			
Herhangi bir işte çalışmayanlar	40	28,8750	13,0584			
Araştırma Deneyimi	N	X	ss	sd	t	p
Deneyimli	269	26,5911	10,9614	316	-0,638	0,524
Deneyimsiz	49	27,6939	12,0229			
Araştırma Yöntemi Dersi	N	X	ss	sd	t	p
Dersi Alanlar	229	27,2445	11,2117	316	1,264	0,208
Dersi Almayanlar	89	25,5169	10,8388			
İstatistik Dersi	N	X	ss	sd	t	p
Dersi Alanlar	231	26,3896	11,2665	316	-0,993	0,322
Dersi Almayanlar	87	27,7471	10,7175			
Ölçme Değerlendirme Dersi	N	X	ss	sd	t	p
Dersi Alanlar	218	26,4450	10,5205	316	-0,748	0,455
Dersi Almayanlar	100	27,4500	12,3512			

Katılımcıların araştırma kaygıları üniversitelere göre tek yönlü varyans analizi ile çözümlenmiş ve istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde değiştiği saptanmıştır. Söz konusu değişimi yaratan grupları belirlemek amacıyla verilere Scheffe testi uygulanmış ve değişimin Dokuz Eylül ile Adnan Menderes ve Pamukkale Üniversiteleri arasında olduğu saptanmıştır. Buna göre araştırma kaygısı en yüksek olan grup DEÜ, en düşük grup ise ADÜ öğrencileridir. Bu durum, DEÜ öğrencilerinin araştırma sürecindeki sıkıntı ve zorlukları daha fazla yaşamaları nedeniyle kaygılarının yüksek olduğu şeklinde düşünülebileceği gibi, araştırma süreciyle ilgili bazı yetersizliklerinin bulunduğu biçiminde de yorumlanabilir. Örneğin İzmir’de oldukça yoğun bir şekilde lisansüstü tezlere yönelik araştırma yapılması nedeniyle ilk ve ortaöğretim kurumlarının oldukça önemli bir bölümünde öğretmenler, araştırmacılara yardımcı olmamakta ve/ ya da ölçme araçlarını doldurmak istememektedirler. Bu nedenle, dönüş oranı da düşük olmakta ve. araştırma süreçlerini oldukça iyi biliyor olmalarının da sözü edilen kaygıyı yükselttiği düşünülmektedir. Ayrıca bazı programlarda özellikle Araştırma Yöntemleri, İstatistik gibi araştırma kültürünü oluşturmada etkili olan dersleri almadan tez aşamasına geçen öğrencilerin olması da, söz konusu yetersizliklerin yaşanmasında önemli bir olgu olabilir. Eldeki araştırma bulguları Saracaloğlu, Varol ve Ercan (2005) tarafından Ege, Dokuz Eylül ve Adnan Menderes Üniversitelerinde gerçekleştirilen araştırma bulguları ile benzer nitelikte bulunmuştur. Buna göre, en yüksek kaygıya DEÜ’deki lisansüstü öğrencilerinin, en düşük kaygıya ise Ege Üniversitesindeki katılımcıların sahip olduğu saptanmıştır. Bu durumda söz konusu araştırma bulgularının örtüştüğü söylenebilir.

Lisansüstü öğrencilerinin araştırma kaygı puanları öğrenim durumlarına göre istatistiksel olarak ($t=2,837$, $p=.005$) doktora yapan gençler lehine farklılaşmaktadır. Başka bir anlatımla, söz konusu öğrencilerin araştırma kaygıları daha düşüktür. Bu durum, doktora öğrencilerinin daha fazla sayıda araştırma yöntemleri ve benzeri ders almış olmalarından ya da daha fazla araştırma yapmış olmalarından kaynaklanabilir. Nitekim Büyüköztürk (1997) tarafından yapılan araştırmada da lisans öğrencilerinin araştırma kaygı puanları, yüksek lisans öğrencilerinden daha yüksek bulunmuştur. Araştırmacı bunun nedenini, lisansüstü öğrencilerin daha çok sayıda araştırma ve benzeri ders almış olmalarına ve daha çok araştırma ortamında bulunmuş olmalarına bağlamıştır. Ayrıca eldeki araştırma bulgusu ile Saracaloğlu, Varol ve Ercan (2005)

tarafından yapılan araştırma sonucu örtüşmektedir. Bu bağlamda, eldeki araştırma ile sözü edilen araştırma bulguları birbirini desteklemektedir.

Lisansüstü öğrencilerin statüleri açısından araştırma kaygı puanları tek yönlü varyans analizi ile çözümlenmiş ve istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bir şekilde farklılaştığı saptanmıştır. Farklılaşmayı yaratan grupları belirlemek amacıyla uygulanan Scheffe testi sonucuna göre, araştırma görevlileri lehine herhangi bir işte çalışmayanlar ile üniversite dışında görevli olan katılımcılar arasında fark olduğu saptanmıştır. Buna göre, araştırma görevlisi olarak çalışan katılımcıların daha fazla araştırma ortamında bulunmaları ve araştırma deneyimlerinin daha fazla olması nedeniyle araştırma kaygısı daha düşük bulunmuş olabilir. Bunun yanı sıra üniversite dışında çalışan ve herhangi bir işte çalışmayan katılımcıların kaygı düzeylerinin daha yüksek olması, onların kendilerini araştırmaya yeterince zaman ayıramadıklarını düşünmelerinden ya da araştırma becerilerinde yetersizlik hissetmelerinden kaynaklanabilir.

Lisansüstü öğrencilerin araştırma kaygı puanları enstitülere göre anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Buna göre, farklı enstitülerde öğrenim görmekte olan öğrencilerin araştırma kaygılarının benzer nitelikte olduğu ve enstitü değişkeninden bağımsız bulunduğu söylenebilir. Ne var ki, Saracaloğlu, Varol ve Ercan (2005) tarafından yapılan araştırmada Fen Bilimleri ile diğer enstitüler arasında farklılık bulunmuş ve bu durumun Fen Bilimleri öğrencileri lehine olduğu saptanmıştır. Çelişkili bulunan bu durum, farklı örneklem grupları ile çalışılmış olmasından ve sağlık, sosyal ve eğitim bilimleri enstitülerindeki gençlerin araştırma süreçlerini benzer şekilde yaşamış/yaşıyor olmalarından kaynaklanabilir.

Lisansüstü eğitim yapmakta olan gençlerin araştırma kaygısı puanları cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde değişmemektedir ($t=0,295$, $p=0,769$). Aynı şekilde Çokluk Bökeoğlu ve Yılmaz (2005), Saracaloğlu, Varol ve Ercan (2005), Büyüköztürk (1999) ve Trimarco'nun (1997) çalışmalarında da benzer sonuç elde edilmiştir. Bu bağlamda, söz konusu araştırmaların birbirini desteklediği ifade edilebilir.

Katılımcıların araştırmaya yönelik kaygı puanları araştırma deneyimine göre anlamlı bir değişim göstermemektedir. Saracaloğlu, Varol ve Ercan (2005) ile Çokluk Bökeoğlu ve Yılmaz'ın (2005) çalışmalarında da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Bu durumda araştırma deneyimi olan ve olmayan gençlerin benzer araştırma kaygısına sahip oldukları söylenebilir.

Araştırma Yöntemleri ve Ölçme Değerlendirme dersleri alan katılımcıların araştırma kaygı puanları anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır. Bu durumda söz konusu dersleri almanın araştırma kaygısıyla bağlantılı bulunmadığı söylenebilir. Saracaloğlu, Varol ve Ercan'ın (2005) çalışmasında ise değiştiği saptanmıştır. Çelişkili görünen bu sonuç, farklı örneklem grubu ile çalışılmış olmasından kaynaklanabilir. Buna karşın her iki araştırmada da araştırma deneyimi ve İstatistik dersi alma durumuna göre araştırma kaygı puanları anlamlı bir fark göstermemektedir. Bu durumda, araştırma kaygısının söz konusu değişkenlerden bağımsız olduğu düşünülebilir. Çokluk Bökeoğlu ve Yılmaz'ın (2005) çalışmasında da daha önce bir araştırma etkinliğine katılma durumuna göre araştırma kaygı puanlarının farklılaşmadığı saptanmıştır. Bu bağlamda söz konusu araştırmanın, eldeki çalışmayı desteklediği söylenebilir.

Sonuç olarak, katılımcıların araştırma kaygısının “düşük” düzeyde ($x=2.330$) olduğu söylenebilir. Saracaloğlu, Varol ve Ercan (2005) tarafından yapılan araştırmada lisansüstü eğitim yapmakta olan gençlerin araştırma kaygısı “orta düzeyde” bulunmuştur. Büyüköztürk'ün (1997) yaptığı çalışmada da lisans öğrencilerinin kaygı düzeyleri lisansüstü öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur. Bu bulgular doğrultusunda, araştırma süreçlerinde yetişmiş olmanın araştırma deneyimini etkilediği ve bu konudaki yeterlilik duygusunun araştırma kaygısını azalttığı düşünülebilir.

Lisansüstü Eğitim Öğrencilerinin Araştırmaya Yönelik Tutum Düzeyleri

Öğrencilerin araştırmaya ilişkin tutum puanları çeşitli değişkenlere göre tek yönlü varyans analizi ve t-testi ile incelenmiş ve bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Lisansüstü Eğitim Alan Öğrencilerin Araştırmaya Yönelik Tutum Puanlarının Çeşitli Değişkenlere Göre Dağılımı

Üniversite	N	X	ss	sd	F	p
Adnan Menderes Üniversitesi (A.D.Ü)	114	96,0088	11,3235	315	2,831	0,060
Pamukkale Üniversitesi (P.A.Ü)	71	90,9437	17,6780			
Dokuz Eylül Üniversitesi (D.E.Ü.)	133	94,3985	14,1854			
Enstitü	N	X	ss	sd	F	p
Sosyal Bilimler	129	93,7597	13,8889	315	0,435	0,648
Fen Bilimleri	90	95,3889	13,7397			
Eğitim Bilimleri	99	93,7071	15,1147			
Cinsiyet	N	X	ss	sd	t	p
Kadın	176	94,6705	13,5332	316	0,650	0,516
Erkek	142	93,6268	15,0463			

Tablo 4. Devam

Öğretim Durumu	N	X	ss	sd	t	p
Yüksek Lisans	189	94,9471	13,2029	316	1,128	0,260
Doktora	129	93,1163	15,5697			
Statü	N	X	ss	sd	F	p
Araştırma Görevlisi	105	94,3143	14,6755	313	0,354	0,841
35. madde kapsamında Araş. Gör.	32	94,1875	17,7299			
Öğr. Gör./ Okutman	55	94,3091	12,0075			
Üniversite dışında görevli	86	93,0465	14,5075			
Herhangi bir işte çalışmayanlar	40	96,2750	12,3517			
Tablo 4-Devam						
Araştırma Deneyimi	N	X	ss	sd	t	p
Deneyimli	269	94,3606	14,6588	316	0,459	0,647
Deneyimsiz	49	93,3469	11,5714			
Araştırma Yöntemleri Dersi	N	X	ss	sd	t	p
Dersi Alanlar	229	94,8384	14,1562	316	1,271	0,206
Dersi Almayanlar	89	92,5730	14,3169			
İstatistik Dersi	N	X	ss	sd	t	p
Dersi Alanlar	231	95,4805	13,8177	316	2,633	,009*
Dersi Almayanlar	87	90,8161	14,7731			
Ölçme Değerlendirme Dersi	N	X	ss	sd	t	p
Dersi Alanlar	218	94,8440	14,7759	316	1,185	0,237
Dersi Almayanlar	100	92,8100	12,8697			

Tablo 4'ten de anlaşılacağı gibi, katılımcıların yalnızca istatistik dersi alma/ almama durumuna göre araştırmaya yönelik tutumları farklılaşmakta, diğer değişkenler açısından ise değişmemektedir.

Lisansüstü eğitim öğrencilerinin araştırma tutum puanlarının üniversitelere ve enstitülere göre farklılaşmadığı saptanmıştır. Nitekim eldeki araştırmanın bulgusu ile Saracaloğlu, Varol ve Ercan (2005) tarafından yapılan araştırma bulgusu örtüşmektedir. Ancak Büyüköztürk (1996) tarafından lisans öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen çalışmada araştırmaya ilişkin tutumların üniversitelere ve öğrenim görülen alana göre değişim gösterdiği bulunmuştur. Aynı şekilde Gürkan ve Er'in (2008) öğretmen adayları üzerinde gerçekleştirdikleri çalışmada da bölümlere göre farklılık olduğu saptanmıştır. Bu durum, söz konusu çalışmanın farklı örneklem grubuyla yapılmış ya da lisansüstü öğrencilerin daha fazla araştırma yapmış olmasından dolayısıyla araştırma tutumlarının daha olumlu bulunmasından kaynaklanabilir.

Katılımcıların araştırmaya yönelik tutum puanlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı saptanmıştır ve bu bulgular Saracaloğlu, Varol ve Ercan (2005), Jordan ve Roland (1999), Walker ve Cousins (1994) ile Winans ve Madhavan (1992)

tarafından gerçekleştirilen çalışmalarla da desteklenmektedir. Bu durum, gençlerin cinsiyet farkı gözetmeksizin araştırmalara olumlu yaklaşımlarından kaynaklanabilir. Buna karşın Beden Eğitimi öğretmeni adayları üzerinde gerçekleştirilen bir başka çalışmada (Saracaloğlu, 2005) kız, Gürkan ve Er (2008) tarafından yapılan araştırmada ise erkek öğrencilerin araştırmaya yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu saptanmıştır. Bu durum çalışmaların farklı kültürlerde ve örneklem gruplarında yapılmış olması ile açıklanabilir.

Öğrenim düzeylerine göre araştırma tutum puanları istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık oluşturmamaktadır. Bu bulgu, Saracaloğlu, Varol ve Ercan'ın (2005) yaptığı çalışma bulgusuyla paraleldir. Ancak bir araştırmada, (Köklü, 1992) yüksek lisans öğrencilerinin tutumları, lisans öğrencilerinden daha olumlu bulunmuştur. Eldeki araştırmada ise, istatistiksel farklılık bulunmamasının nedeni, lisansüstü öğrencilerin daha fazla araştırma süreçlerinde çalışmış olmalarından kaynaklanabilir.

Tablo 4'te de görüldüğü gibi, öğrencilerin araştırma tutum puanlarının araştırma deneyimi açısından istatistiksel olarak değişmediği saptanmıştır. Buna karşın çeşitli araştırma bulguları (Saracaloğlu, Varol ve Ercan, 2005; Tavşancıl, 1995; Bennett, 1994; Walker ve Cousins, 1994; Winans ve Madhavan, 1992) ile eldeki çalışma bulguları çelişmektedir. Bu durum, deneyimsiz de olsa lisansüstü öğrencilerin araştırma yapmaya olumlu bakmalarından kaynaklanabilir.

Araştırma Yöntemleri dersini alan gençlerin araştırmaya yönelik tutum puanları daha yüksek olmakla birlikte bu durum istatistiksel açıdan anlamlı değildir. Ancak Saracaloğlu, Varol ve Ercan (2005), Saracaloğlu (2005), Newman (1994), Cooke ve diğerleri (1993) ile Winans ve Madhavan (1992) tarafından yapılan araştırmalarda bu konuda ders almanın araştırma tutumlarını olumlu etkilediği bulunmuştur. Bu bağlamda, sözü edilen bulguların görece olarak birbirini desteklediği düşünülebilir. Bunun yanı sıra, bu bulgunun Araştırma Yöntemleri dersi almanın araştırma tutumlarını etkilemediği yönündeki araştırma bulguları (Tavşancıl, 1995; Benton ve Jerolds, 1982; 1983a) ile birbirine paralel olduğu söylenebilir.

Aynı şekilde Ölçme Değerlendirme dersi alan gençlerin araştırma tutum puanları daha yüksek bulunmuştur. Bu durum, lisansüstü öğrencilerin araştırma süreçlerinde Araştırma Yöntemleri ve Ölçme Değerlendirme derslerinden oldukça yararlanmış olmalarına bağlanabilir. Nitekim Saracaloğlu, Varol ve Ercan'ın (2005) çalışmalarında

Ölçme ve Değerlendirme dersi alan lisansüstü öğrencilerin araştırmaya yönelik tutumları istatistiksel olarak daha yüksek bulunmuştur.

Katılımcıların yalnızca istatistik dersi alma/ almama durumuna göre araştırmaya yönelik tutumları istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde değişmektedir. Buna göre, İstatistik dersi alan gençlerin araştırmaya ilişkin tutumları daha olumludur. Saracaloğlu, Varol ve Ercan (2005) ile Winans ve Madhavan (1992) tarafından gerçekleştirilen araştırmalarda ise araştırma tutumunun İstatistik dersi alıp almama durumuna göre farklılaşmadığı saptanmıştır. Bu durum, farklı örneklem grupları ile çalışılmış olmasından ya da katılımcıların araştırma tutumlarının yüksek olmasından kaynaklanabilir.

Sonuç olarak, katılımcıların araştırmaya yönelik tutumlarının “olumlu” düzeyde ($x=4.096$) olduğu söylenebilir. Buna karşın Knutson ve diğerleri (1995) tarafından yapılan bir çalışmada, üniversite birinci sınıf öğrencilerinin büyük bir çoğunluğunun araştırmaya ilişkin tutumları olumsuz bulunmuştur. Bu olumsuzluğun kökeninde; üniversitenin kütüphane yetersizliğinin yanı sıra öğrenci ihtiyaçlarına yönelik dergi ve materyal eksikliği gibi nedenlerin yatabileceği ifade edilmiştir. Öğretmen adayları, lisansüstü öğrenciler ve öğretmenler üzerinde yapılan çeşitli araştırmalarda (Lei, 2008; Saracaloğlu, 2005; Saracaloğlu, Varol ve Ercan, 2005; Sanders, 2001; Bard ve diğerleri, 2000; Büyüköztürk,1999; Trimarco, 1997; Ravid ve Leon, 1995; Bennett, 1994; Frierson ve diğerleri, 1994; Newman, 1994; Walker ve Cousins, 1994; Cooke ve diğerleri, 1993; Beard ve Williams, 1992; Winans ve Madhavan, 1992; Lazar,1991; Casanova ve Heisinger, 1988; Thompson ve Sedlacek, 1988; Richey, Blythe ve Berlin, 1987; Benton ve Jerrolds, 1983b; 1982) ise, araştırmaya yönelik tutumlar olumlu bulunmuştur. Bu bağlamda, sözü edilen araştırma bulguları ile eldeki araştırmanın bulguları birbirini destekler niteliktedir.

Lisansüstü Eğitim Öğrencilerinin Araştırma Yeterliği Düzeyleri

Lisansüstü öğrencilerin araştırma yeterliği puanları öğretim, araştırma deneyimi olma ile Araştırma Yöntemleri ve İstatistik dersleri alma durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaşırken, üniversitelere, enstitülere, cinsiyete, Ölçme- Değerlendirme dersi alma ve branşından memnun olma durumuna göre değişmemektedir.

Tablo 5. Lisansüstü Eğitim Alan Öğrencilerin Araştırma Yeterliği Puanlarının Çeşitli Değişkenlere Göre Dağılımı

Üniversite	N	X	ss	sd	F	p
Adnan Menderes Üniversitesi (A.D.Ü)	114	27,0439	4,04048	315	0,131	0,877
Pamukkale Üniversitesi (P.A.Ü)	71	27,2676	5,08206			
Dokuz Eylül Üniversitesi (D.E.Ü.)	133	27,3233	4,33196			
Enstitü	N	X	ss	sd	F	p
Sosyal Bilimler	129	26,8062	4,24094	315	1,044	0,353
Fen Bilimleri	90	27,6556	4,26683			
Eğitim Bilimleri	99	27,3333	4,70779			
Tablo 5-Devam						
Cinsiyet	N	X	ss	sd	t	p
Kadın	176	27,2045	3,90358	316	-,028	0,978
Erkek	142	27,2183	4,95958			
Öğretim Durumu	N	X	ss	sd	t	p
Yüksek Lisans	189	26,4974	4,23715	316	-3,564	,000*
Doktora	129	28,2558	4,43931			
Statü	N	X	ss	sd	F	p
Araştırma Görevlisi	105	27,2571	4,34128	313	1,546	0,189
35. madde kapsamında Araş. Gör.	32	28,7188	4,71945			
Öğr. Gör./ Okutman	55	27,4364	4,18447			
Üniversite dışında görevli	86	26,8721	4,52911			
Herhangi bir işte çalışmayanlar	40	26,3000	4,16456			
Araştırma Deneyimi	N	X	ss	sd	t	p
Deneyimli	269	27,6320	4,14232	316	4,100	,000*
Deneyimsiz	49	24,8980	5,05489			
Araştırma Yöntemi Dersi	N	X	ss	sd	t	p
Dersi Alanlar	229	27,8821	3,94247	316	4,496	,000*
Dersi Almayanlar	89	25,4831	5,02519			
İstatistik Dersi	N	X	ss	sd	t	p
Dersi Alanlar	231	27,7662	4,17517	316	3,744	,000*
Dersi Almayanlar	87	25,7356	4,65673			
Ölçme Değerlendirme Dersi	N	X	ss	sd	t	p
Dersi Alanlar	218	27,5000	4,50115	316	1,794	0,074
Dersi Almayanlar	100	26,5800	4,11987			

Lisansüstü öğrencilerinin araştırma yeterliği puanları üniversiteler açısından anlamlı bir değişim göstermemektedir. Bu bulgu, Saracaloğlu, Varol ve Ercan (2005) tarafından gerçekleştirilen araştırma bulgusu ile örtüşmektedir. Ne var ki Büyüköztürk'ün (1996) lisans öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada, araştırma yeterliğinin üniversitelere göre farklılaştığı bulunmuştur. Söz konusu farklılaşmanın nedeni, üniversitelerin kütüphane, bilgisayar vb. olanaklarına bağlanmıştır. Eldeki araştırmada ise, lisansüstü öğrencilerin daha fazla araştırma deneyimine sahip olmaları ve araştırma ortamlarında daha fazla bulunmaları yüzünden anlamlı bir değişimin

oluşmadığı düşünülebilir. Ayrıca üniversitelerin araştırma olanakları benzerlik gösterebilir.

Aynı şekilde, öğrencilerin eğitim gördükleri enstitülere göre de araştırma yeterlikleri farklılaşmamaktadır. Büyüköztürk (1996) ile Saracaloğlu, Varol ve Ercan'ın (2005) çalışmasında da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Ancak Karasar'ın (1984) uygulamalı bilimler (mühendislik, sağlık) lehine anlamlı bir değişim olduğu yönündeki araştırması ile çelişkili görünmektedir. Ne var ki, özellikle son yıllarda araştırma yöntemleri konusunda yayınların artmış ve araştırma ile ilgili derslerin lisans ve lisansüstü düzeydeki eğitim programlarında yer almış olmasına bağlanabilir (Işıksoluğu, 1994).

Lisansüstü öğrencilerinin araştırma yeterliği puanları öğrenim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır. Bu durum, doktora öğrencileri lehine olup Saracaloğlu, Varol ve Ercan (2005) ile Büyüköztürk ve Köklü (1999) tarafından yapılan araştırma bulgusu ile de desteklenmektedir. Araştırmacıların beklentileri doğrultusunda olan bu bulgu, daha önce de vurgulandığı gibi, araştırma süreçlerine daha fazla katılmış olmalarından ve araştırma deneyimlerinin artmasından kaynaklanabilir. Nitekim araştırma deneyimi olan öğrencilerin araştırma yeterlik puanlarının daha yüksek bulunmuş olması da bu vargıyı desteklemektedir. Bieschke, Bishop ve Garcia (1996) ile Saracaloğlu, Varol ve Ercan (2005) tarafından yapılan araştırmalarda da araştırma deneyimi ile araştırma yeterliğinin bağlantılı olduğu saptanmıştır. Bir araştırmada (Winans ve Madhavan, 1992), araştırma yeterliğine yönelik güven duygusu yüksek olan gençlerin, başarılarının da yüksek olduğu bulunmuştur. Bu bağlamda, söz konusu yorumun eldeki araştırma için de geçerli olduğu düşünülebilir.

Aynı şekilde Araştırma Yöntemleri ve İstatistik dersleri alan gençlerin araştırma yeterliklerinin daha yüksek bulunmuş olması, söz konusu yeterliğin ilgili derslerle bağlantılı olduğunu göstermektedir. Bu durumda, araştırma yeterliğini Araştırma Yöntemleri ile İstatistik derslerinin Ölçme ve Değerlendirme dersinden daha fazla etkilediği söylenebilir. Saracaloğlu, Varol ve Ercan (2005), Büyüköztürk (1996) ve Piburn (1992)'ün çalışmalarında da Araştırma Yöntemleri dersinin, araştırma yeterliğini daha fazla etkilediği bulunmuştur. Aynı şekilde Nartgün ve diğerleri (2008) tarafından yapılan çalışmada da Araştırma Teknikleri dersi alan öğretmen adaylarının araştırmaya

yönelik öz-yeterlik algıları, almayanlardan daha yüksek bulunmuştur. Buna göre, sözü edilen araştırmalar ile eldeki çalışmanın birbirini desteklediği ifade edilebilir.

Saracaloğlu, Varol ve Ercan'ın (2005) lisansüstü düzeyde ve Büyüköztürk'ün (1996) lisans düzeyinde gerçekleştirilen araştırmada Ölçme ve Değerlendirme ile İstatistik derslerinin araştırma yeterliğini etkilediği bulunmuştur. Eldeki araştırmada da Ölçme ve Değerlendirme dersi alan katılımcıların araştırma yeterlikleri, istatistiksel açıdan anlamlı olmamakla birlikte, görel olarak daha yüksektir. Bu durum, farklı eğitim düzeyindeki örneklem grupları ile çalışılmasından kaynaklanabilir.

Ayrıca cinsiyetin araştırma yeterliliğinden bağımsız olduğu söylenebilir. Nitekim çeşitli araştırmalarda da (Bieschke, Bishop ve Garcia, 1996; Bishop ve Bieschke, 1998; Gelso, Mallinckrodt ve Judge, 1996) araştırma yeterliğinin cinsiyetle bağlantılı olmadığı bulunmuştur.

Statü ile Ölçme ve Değerlendirme dersi alma/almama durumu açısından araştırma yeterliği farklılaşmamaktadır. Buna göre söz konusu değişkenlerle araştırma yeterliğinin bağlantılı olmadığı ifade edilebilir. Başka bir anlatımla, farklı statüde olan ve Ölçme- Değerlendirme dersini alan/almayan öğrenciler benzer düzeyde araştırma yeterliğine sahiptir.

Sonuç olarak, katılımcıların “yeterli” düzeyde ($x=3,887$) araştırma yeterliğine sahip olduğu söylenebilir. Çeşitli araştırma bulguları (Büyüköztürk, 1996; Karagül, 1996; Karasar, 1984) ile eldeki çalışmanın bulgusu çelişkili bulunmuş olmakla birlikte sözü edilen çalışmalar lisans düzeyinde gerçekleştirilmiştir. Nitekim Saracaloğlu, Varol ve Ercan (2005) ile Büyüköztürk ve Köklü (1999) tarafından yapılan çalışmada doktora öğrencileri, yüksek lisans öğrencilerinden daha yeterli bulunmuştur. Bu bağlamda, sözü edilen araştırma bulguları örtüşmekte ve lisansüstü öğrencilerin araştırma yeterlik düzeylerinin lisanstakilerden daha yüksek olduğunu ortaya koymasından önemli görülmektedir. Nitekim Nartgün ve diğerleri (2008) tarafından yapılan araştırma öz-yeterliğinin incelendiği çalışmada da öğretmen adaylarının kendilerini “orta düzeyde yeterli” olarak algıladıkları bulunmuştur. Bu durumda, sözü edilen tüm çalışmalar birbirini desteklemektedir.

Lisansüstü Eğitim Öğrencilerinin Araştırma Yeterliğini Yordayan Değişkenler

Öğrencilerin araştırma yeterlikleri ile çeşitli değişkenlere ilişkin korelasyon katsayıları da hesaplanmıştır. Ancak öncelikle söz konusu değişkenlere ilişkin toplam tepkilere Tablo 6’da yer verilmiştir.

Tablo 6. Değişkenlere İlişkin Toplam Tepkiler

Değişkenler	N	Minimum	Maksimum	x	s
Yaş	318	22,00	46,00	27,7767	3,8230
Araştırma Deneyimi (yıl)	298	1,00	14,00	3,5235	2,6248
Akademik Güdülenme Puanı	318	50,00	100,00	81,1950	9,3522
Araştırmaya Yönelik Kaygı Puanı	318	12,00	60,00	26,7610	11,1188
Araştırmaya Yönelik Tutum Puanı	318	37,00	115,00	94,2044	14,2153
Araştırma Yeterliği Puanı	318	12,00	35,00	27,2107	4,3992

Lisansüstü öğrencilerin araştırma yeterlikleri ile yaş, araştırma deneyimi, araştırma kaygısı, araştırmaya yönelik tutum ve akademik güdülenme arasında korelasyon olup olmadığı incelenmiş ve bulgular aşağıdaki paragraflarda verilmiştir.

Tablo 7. Değişkenlere İlişkin Korelasyon katsayıları

KORELASYON	1	2	3	4	5	6
1. Araştırma yeterliği						
2. Yaş	.136*					
3. Araştırma deneyimi	.285**	.501**				
4. Araştırma kaygısı	-.160*	-.139*	-.132*			
5. Araştırma tutumu	.342**	-.039	.114*	-.245**		
6. Akademik güdülenme	.300**	.006	.035	-.129*	.275**	

Tablo 7’de de görüldüğü gibi, araştırma yeterliği tüm değişkenler ile ilişkili bulunmuştur. Buna göre öğrencilerin araştırma yeterliği ile yaş ($r=.136$, $p=.015$), araştırma tutumu ($r=.342$, $p=.000$), araştırma deneyimi ($r=.285$, $p=.000$) ve akademik güdülenme ($r=.300$, $p=.000$) arasında pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunmaktadır. Bunun yanı sıra araştırma deneyimi ile yaş ($r=.501$, $p=.000$), araştırma tutumu ile araştırma deneyimi ($r=.114$, $p=.049$) ve akademik güdülenme ($r=.275$, $p=.000$) arasında da pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Büyüköztürk (1996; 1999) tarafından yapılan araştırmalarda araştırma yeterliği ile araştırma tutumları arasında pozitif ancak düşük bir

ilişki bulunmuştur. Bu araştırmada ise ilişkinin daha yüksek ve orta düzeyde olduğu görülmektedir. Aynı şekilde Lei'nin (2008) çalışmasında da araştırmaya yönelik tutum ile araştırma öz-yeterliği arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur Winans ve Cousins (1994) ile Cooke ve diğerleri (1993) tarafından yapılan çalışmalarda da araştırma deneyimi ile araştırmaya yönelik tutum arasında da pozitif bir ilişki olduğu saptanmıştır. Araştırma deneyimi ve araştırma yeterliği arasında

Ayrıca araştırma kaygısı ile araştırma yeterliği ($r = -.160$, $p = .004$), yaş ($r = -.139$, $p = .013$), araştırma deneyimi ($r = -.132$, $p = .022$), araştırmaya yönelik tutum ($r = -.245$, $p = .000$) ve akademik güdülenme ($r = -.129$, $p = .021$) arasında da negatif ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Benzer şekilde Lei (2008), araştırma öz-yeterliği ile araştırmaya yönelik kaygı arasında negatif ve anlamlı bir ilişki bulunduğunu saptamıştır. Büyüköztürk'ün (1999) araştırmasında da araştırma deneyimi ile araştırmaya yönelik kaygı arasında da negatif ve anlamlı bir ilişki vardır.

Araştırma yeterliklerini araştırma deneyimi, araştırmaya yönelik tutum, akademik güdülenme, araştırma kaygısı ve yaş gibi değişkenlerin etkilemesi, öğrencilere lisans ve lisansüstü eğitimde araştırma süreçlerinde yaşantıların kazandırılması gerektiğini düşündürmektedir. Araştırma deneyimi yaş ile birlikte, doğal olarak yükselmektedir. Büyüköztürk (1999) tarafından yapılan araştırmada da araştırma deneyimi ile araştırmaya yönelik kaygı arasında negatif bir ilişki bulunmuştur. Buna göre, yaş büyüdükçe araştırmaya yönelik kaygının düştüğü söylenebilir. Böylece araştırma deneyiminin artmasının ya da daha fazla sayıda ilgili dersleri almanın araştırma kaygısının düşmesine neden olduğu söylenebilir.

Araştırma yeterliğini etkileyen değişkenleri bulabilmek amacıyla çoklu regresyon analizi de yapılmış ve sonuçlar Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Araştırma Yeterliğinin Yordanmasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

DEĞİŞKEN	B	Standart Hata B	β	t	p	İkili r	Kısmi r
Sabit	14.749	3.198		4.612	.000		
Yaş	-4.36E-04	.067	-.000	-.007	.995	.120	.000
Deneyim yılı	.388	.098	.243	3.950	.000	.285	.225
Araş. Kaygısı	-2.54E-02	.021	-.068	-1.229	.220	-.182	-.072
Araş. Tutumu	7.202E-02	.017	.246	4.354	.000	.325	.247
Aka.Güdülenme	6.439E-02	.025	.139	2.539	.012	.219	.147

R= .438 $R^2 = .192$ $F_{(5\ 292)} = 13.848$ $p = .000$

Tablo 8’de de görüldüğü gibi, yordayıcı değişkenlerle bağımlı değişken arasındaki ikili ve kısmi korelasyonlar incelenmiş, araştırma yeterliği ile deneyim yılı arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişkinin ($r = .29$) olduğu saptanmıştır. Ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde, iki değişken arasındaki korelasyon $r = -.23$ olarak hesaplanmıştır. Araştırma yeterliği ve araştırmaya yönelik tutum arasında, pozitif ve orta düzeyde bir ilişki ($r = .33$) olduğu belirlenmiştir. Diğer değişkenler kontrol edildiğinde ise, bu korelasyonun $r = .25$ olarak hesaplandığı görülmektedir. Araştırma yeterliği ile akademik güdülenme arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişkinin ($r = .22$) olduğu saptanmıştır. Ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde, iki değişken arasındaki korelasyonun $r = -.15$ olarak hesaplandığı görülmektedir.

Araştırmaya yönelik tutum, araştırma deneyimi ve akademik güdülenme puanları birlikte, lisansüstü öğrencilerin araştırma yeterliği ile düşük ancak anlamlı bir ilişki vermektedir ($R = .438$, $R^2 = .192$, $p < .001$). Söz konusu üç değişken birlikte araştırma yeterliğindeki toplam varyansın % 19’unu açıklamaktadır.

Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin araştırma yeterliğindeki görece önem sırası; araştırmaya yönelik tutum, araştırma deneyimi ve akademik güdülenmedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde de, söz konusu değişkenlerin araştırma yeterliği üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu anlaşılmaktadır. Yaş ve araştırma kaygısının önemli bir etkiye sahip olmadığı görülmektedir.

Regresyon analizi sonuçlarına göre, araştırma yeterliğinin yordanmasına ilişkin regresyon eşitliği şu şekilde yazılabilir:

$$\text{ARAŞTIRMA YETERLİĞİ} = 14.749 + 0.388 * \text{DENEYİMİYILI} + 7.202E-02 * \text{ARAŞTIRMATUTUMU} + 6.439E-02 * \text{AKADEMİKGÜDÜLENME}$$

SONUÇ ve ÖNERİLER

Eldeki çalışmada, lisansüstü öğrencilerin genel olarak araştırma yeterliğine sahip oldukları ortaya konulmuştur. Araştırma yeterliğini, araştırma kaygısı dışında araştırma tutumu ve araştırma deneyimi gibi değişkenlerin etkilemesi, Araştırma Yöntemleri, İstatistik ve Ölçme-Değerlendirme gibi araştırma kültürünü etkileyen derslerin lisans ve lisansüstü düzeyde verilmesi gerektiğini düşündürmektedir. Ayrıca katılımcıların akademik güdülenme düzeyleri “yeterli”, araştırma kaygısı “düşük” ve araştırmaya

yönelik tutumları ise “olumlu” düzeydedir. Ayrıca araştırma yeterliğini etkileyen değişkenlerin araştırmaya yönelik tutum, araştırma deneyimi ile akademik güdülenme olduğu saptanmıştır ve araştırma yeterliğindeki değişkenliğin beşte birini açıklamaktadır. Bu durum, araştırma yeterliğini etkileyen başka faktörlerin de olduğunu düşündürmektedir. Sonuç olarak lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin araştırma yeterlik düzeyinin “oldukça yeterli” olduğu söylenebilir.

Araştırma bulguları doğrultusunda aşağıdaki öneriler getirilmiştir.

1. Araştırma yeterliği ile araştırmaya yönelik tutum, araştırma kaygısı ve deneyim arasında anlamlı ilişkilerin olması nedeniyle, ilköğretimden itibaren öğrencilere bireysel ve grup çalışmaları yaptırılmalı ve araştırma ödevleri/projeleri verilmedir. Böylece araştırmacı, üretken yaratıcı, yapıcı ve eleştirel düşünebilen gençler yetiştirilebilir.

2. Saracaloğlu, Varol ve Ercan’ın (2005) da vurguladığı gibi, öğrenciler tarafından hazırlanan bireysel ve grup çalışmalarının sergilenmesi sağlanabilir ve başarılı araştırma projeleri çeşitli biçimlerde ödüllendirilebilir. Örneğin, başarılı projeler öğretim dönemi başındaki veya sonundaki törenlerde ve/ya da üniversitelerin web sayfalarında ilan edilebileceği gibi, öğrencilere parasal ödüller de verilebilir. Böylece güdülenmeleri de sağlanabilir.

3. Araştırma deneyiminin öğrencilerin araştırma yeterliğini etkilemesi nedeniyle araştırma ortamlarında daha fazla bulunmaları ve araştırma süreçlerinde yetişmeleri sağlanmalıdır.

4. Araştırma kültürünün oluşturulmasında etkili olan Araştırma Yöntemleri, İstatistik, Ölçme ve Değerlendirme, Test Geliştirme Teknikleri, Nitel Araştırma Yöntemleri vb. gibi derslerin lisans ve lisansüstü düzeyde daha etkili verilmesi gerekli görülmektedir.

5. Araştırmaya yönelik kaygının azaltılabilmesi için lisansüstü öğrencilerin çeşitli kurs, seminer ve konferans gibi etkinliklere katılmaları sağlanmalıdır.

6. Araştırmaya yönelik tutumun olumlu hale getirilebilmesi için başarı hazzını yaşayabileceği ortamlar yaratılmalıdır.

7. Benzer çalışmalar çeşitli düzeylerde gerçekleştirilebilir.

8. Araştırma yeterliği ve bu yeterliği etkileyen değişkenlere ilişkin deneysel, nitel ve boylamsal çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Bard, C.C., Bieschke, K.J., Herbert, J.T., & Eberz, A.B. (2000). Predicting research interest among rehabilitation counseling students and faculty. *Rehabilitation Counseling Bulletin*, 44(1), 48-55.
- Beard, J. D. and D. L. Williams. (1992). A Survey of Practitioners' Attitudes toward Research in Technical Communication. *Technical Communication*. 39, 4: 571-81, Nov.
- Bennett, C. K. (1994). Promoting Teacher Reflection through Action Research: What Do Teachers Think? *Journal of Staff Development*. 15, 1: 34-38; Winter. (EJ482568).
- Benton, S. E. and B. W. Jerrolds. (1982). Predicting Success in an Educational Research Course. Paper presented at the Annual Meeting of the Georgia Educational Research Association. (Atlanta, GA, Nov 19, 1982. (ERIC ED226020).
- Benton, S. E. and B. W. Jerrolds. (1983a). "A Comparison of Educational Research Attitudes and Achievement". Paper presented at the Annual Meeting of the Georgia Educational Research Association. (Athens, GA, Nov 18, 1983. (ERIC ED238928).
- Benton, S. E. and B. W. Jerrolds. (1983b). The Relationship of Graduate Education Students' Achievement in Educational Research to their Reading Attitudes, Attitudes toward Educational Research, GPAs, and National Teacher Examinations. Paper presented at the Annual Meeting of the American Reading Forum. (Sarasota, FL, Dec 10, 1983). (ERIC ED283929).
- Bieschke, K. J., Bishop, R. M., & Garcia, V. L. (1996). The utility of the Research Self-Efficacy Scale. *Journal of Career Assessment*, 4, 59-75.
- Bishop, R. M., & Bieschke, K. J. (1998). Applying social cognitive theory to interest in research among counseling psychology doctoral students: A path analysis. *Journal of Counseling Psychology*. 45, 182-188.
- Bozanoğlu, İ. (2004). Akademik Güdülenme Ölçeği: Geliştirilmesi, geçerliği, güvenilirliği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2, 83-98.
- Büyüköztürk, Ş. (1999). Araştırmaya Yönelik Kaygı ile Cinsiyet, Araştırma Deneyimi ve Araştırma Başarısı Arasındaki İlişki. *Eğitim ve Bilim*. 23, 112: 29-34.

- Büyüköztürk, Ş. (1997). Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 3, 453-64.
- Büyüköztürk, Ş. (1999). İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Araştırma Yeterlikleri. *Eğitim Yönetimi Dergisi*. 18: 257-69, Bahar.
- Büyüköztürk, Ş. (1996). Türk Yükseköğretiminde Araştırma Eğitimi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Büyüköztürk, Ş. ve N. Köklü (1999). Eğitim Bilimleri Alanında Öğrenim Gören Lisansüstü Öğrencilerinin Araştırma Yeterlikleri Konusunda Öğretim Üyelerinin Görüşleri. *Eğitim ve Bilim*. 23, 112: 18-28, Nisan.
- Casanova, U. and D. Heisinger. (1988). Classroom Teachers and Original Research: National Partners. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association. (New Orleans, LA, April 5-9, 1988). (ERIC ED304748).
- Cooke, N. L. Test, D. W., Heward, W. L., Spooner, F., and Courson, F. H. (1993, Fall). Teachers' Opinions of Research and Instructional Analysis in the Classroom. *Teacher Education and Special Education*. 16(4), 319-329.
- Çokluk Bökeoğlu, Ö. ve Yılmaz, K. (2005, Kış). Üniversite Öğrencilerinin Eleştirel Düşünmeye Yönelik Tutumları ile Araştırma Kaygıları Arasındaki İlişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 41, 47-67.
- Deborah A. and others (2001) "General Practice Research: Attitudes and Involvement of Queensland General Practitioners". *The Medical Journal of Australia* ISSN:0025-729X <www.mja.com.au> (Ziyaret Tarihi: 12.09.2003).
- Frierson, H. T., Jr. and others. (1994, November). Black Summer Research Students' Perceptions Related to Research Mentors' Race and Gender. *Journal of College Student Development*. 35(6) 475-80.
- Gelso, C. J., Mallinckrodt, B., & Judge, A. B. (1996). Research training environment, attitudes toward research, and research self-efficacy: The revised research training environment scale. *The Counseling Psychologist*. 24, 304-332.
- Green, K., and Kvidhal, R. (1990). Research methods courses and post-bachelor's education: Effects on teachers' use and opinions. Paper presented at *the Annual Meeting of the American Educational Research Association*, Boston, MA. (ERIC Document Reproduction Service No. ED320881)

- Gürkan, U. ve Er, K. O. (2008). Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına ve Araştırmaya Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkilerin Çeşitli Değişkenler Açısından Belirlenmesi. 17. Eğitim Bilimleri Kongresi. 1-3 Eylül 2008, Sakarya Üniversitesi.
- Güvenç, B. (1997). Eğitim, Sistem ve Eğitim Sistemi Üzerine. Nasıl Bir Eğitim Sistemi: Güncel Uygulamalar ve Geleceğe İlişkin Öneriler. *Eğitim Sempozyumu*. İzmir, 10-12 Nisan 1997: 261-272.
- Işıksoluğu, M. K. (1994). Tezler ve Danışmanlık. *Eğitim ve Bilim*, 18, 94: 57-62.
- Jordan, D.J. and Roland, M. (1999). An Examination of Differences between Academics and Practitioners in Frequency of Reading Research and Attitudes toward Research. *Journal of Leisure Research*. March 22, 1999.
- Kahn, J.H., & Scott, N.A. (1997). Predictors of research productivity and science-related career goals among counseling psychology doctoral students. *The Counseling Psychologist*, 25, 38-67.
- Karagül, T. (1996). Yükseköğretim Programları İçin Gerekli Öğrenci Yeterlikleri ve Yükseköğretime Geçiş Süreci. Yayımlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karasar, N. (1984). Türk Üniversitelerinde Araştırma Eğitimi. Yayımlanmamış Araştırma, (TUBİTAK SAYG-E-49 Projesi).
- Karasar, N. (1995a). *Araştırmalarda Rapor Hazırlama*. 8. Basım. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.
- Karasar, N. (1995b). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. 7. Basım. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. 15. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Köklü, N. (1992). Araştırmaya Yönelik Bir Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*. 16, 86: 27-36.
- Knutson, D. S. and others. (1995). Meta Research: Researching Student Researchers' Methods. Paper presented at the Annual Meeting on Rhetoric and Composition. 14th, University Park, PA, July 12-15, 1995. (ERIC ED393100).
- Krebs, P.J., Smither, J.W., & Hurley, R.B. (1991). Relationship of vocational personality and research training environment to the research productivity of

- counseling psychologists. *Professional Psychology: Research and Practice*, 22, 362-367.
- Lazar, A. (1991). Faculty, Practitioner, and Student Attitudes toward *Research*. *Journal of Social Work Education*. 27, 1: 34-40, Winter.
- Lei, S. A. Factors changing attitudes of graduate school students toward an introductory research methodology course. *Education*, June, 22 2008)
<http://www.articlearchives.com/education-training/education-systems-institutions/960215-1.html> (Erişim tarihi: 27.02.2009)
- Nartgün, Z., Uluman, M., Akın, Ç., Çelik, T., Çevik, C., Şanlı, H. ve Gülözer, A. (2008). Öğretmen Adaylarının Bilimsel Araştırma Öz Yeterliklerinin İncelenmesi. 17. Eğitim Bilimleri Kongresi. 1-3 Eylül 2008, Sakarya Üniversitesi.
- Newman, K. A. (1994). Researching Teachers in Residence: Bringing More Minority Teachers and Preservice Teachers into the Research Arena. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association. New Orleans, LA, April 4-10, 1994. (ERIC ED3750854).
- Phillips, J. C. and Russell, R. K. (1994). Research self-efficacy, the research-training environment and the student in counseling psychology: Does the research training environment influence graduate students' attitudes toward research? *The Counseling Psychologist*, 14, 9-30.
- Piburn, M. D. (1992). Teaching a Hypothesis Testing Strategy to Prospective Teachers. *Journal of Science Teacher Education*, 3 (2), p. 42-46.
- Ravid, R. and M. R. Leon. (1995). Students' Perceptions of the Research Component in Master's level Teacher Education Programs. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association. San Francisco, CA, April 18-22, 1995. (ERIC ED393840).
- Richey, C. A., Blythe, B. J. and S. B. Berlin. (1987). Do Social Workers Evaluate their Practice? *Social Work Research and Abstracts*. 23: 14-20.
- Sanders, L. (2001). Reducing Students Anxiety in Research Methods. *Focus on Teacher Education*. 1(3), 3-9.

- Saracaloğlu, A. S. (2005). Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Araştırmaya Yönelik Tutumları ve Deneyimleri İle Araştırma Başarıları Arasındaki İlişki. *Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. X (4): 13-32.
- Saracaloğlu, A. S. ve Kumral, O. (2007). Sınıf Öğretmenliği Son Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Yeterlik Algıları, Kaygıları ve Akademik Güdülenme Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *VI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*. 27-29 Nisan 2007. Eskişehir Anadolu Üniversitesi. 354-359.
- Saracaloğlu, A. S., Kumral, O. ve Kanmaz, A. (2008). Ortaöğretim Sosyal Alanlar Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Yeterlikleri, Kaygıları ve Akademik Güdülenme Düzeyleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Sempozyumu*. Çanakkale, 14-16 Mayıs 2008.
- Saracaloğlu, A. S., Karasakaloğlu, N. ve Yenice, N. (2008). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademik Güdülenme Düzeyleri, Fen ve Sosyal Bilimlere İlişkin Görüşleri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. *VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*. 2-4 Mayıs 2008. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, 594-596.
- Saracaloğlu, A. S., Varol, S. R. ve Ercan, İ. E. (2005). Lisansüstü Eğitim Öğrencilerinin Araştırma Kaygıları, Araştırma ve İstatistiğe Yönelik Tutumları ile Araştırma Yeterlikleri Arasındaki İlişki. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi. Özel Sayı*. 17: 187-199.
- Saracaloğlu, A. S., Yenice, N. ve Karasakaloğlu, N. (2007). Lisansüstü Eğitim Yapan Öğrencilerin Fen ve Sosyal Bilimlere İlişkin Görüşleri ve Akademik Güdülenme Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *III. Lisansüstü Eğitim Sempozyumu. Bildiriler*. 17-20 Ekim 2007. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi: 430-438.
- Tavşancıl, T. E. (1995). Araştırmaya Yönelik Tutumlar ve Likert Tutum Ölçeği. *Eğitim Bilimleri I. Ulusal Kongresi*, 1169-1178, Adana: Çukurova Üniversitesi Yayınları.

- Thompson, C. E. and Sedlacek, W. E. (1988). An Evaluation of Research Training: The Testing, Research, and Data Processing. Unit of the University Counselling Center. Maryland University, Research Report. (ERIC ED309176).
- Trimarco, K. A. (1997). The Effects of a Graduate Learning Experience on Anxiety, Achievement, and Expectations in Research and Statistics (Report No. TM028328). Paper presented at the Annual Meeting of the Northeastern Educational Research Association. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 419 022).
- Unrau, Y.A. and Beck, A.R. (2004). Increasing research self-efficacy among students in professional academic programs. *Innovative Higher Education*. 28(3), 187-204.
- Walker, C. A. and J. B. Cousins. (1994). Influences on Teachers' Attitudes toward Applied Educational Research. Paper presented at the Annual Meeting of the American Evaluation Association. Boston, MA, Nov, 1994. (ERIC ED378155).
- Winans, K. S. and S. Madhavan. (1992). Some Factors Influencing Undergraduate Pharmacy Students' Perception of and Attitudes toward Research Related Activities. *American Journal of Pharmaceutical Education*. 56, 1: 29-35.
- Zhang, J. Q. (1996) Research Attitudes among Chiropractic College Students. *JMPT*. Vol.19, No. 7.<www.jvsr.com> (Ziyaret Tarihi 12.09.2003).